

PRE ARCHITECTURA
TÉRBELI TANULÁS

TÉZISEK

Cseh András
Moholy-Nagy Művészeti Egyetem
Budapest, 2015

TÉZISEK

A Pre Architectura - Térbeli Tanulás kutatás tézisei néhány esetben evidens megállapításoknak tűnhetnek. Megfogalmazásuk a kutatás során mégis szükségszerűnek bizonyult, mert ezek az alap gondolatok a gyermekek építészeti oktatásával foglalkozó hazai és nemzetközi szakirodalomban nem, vagy elhanyagolható módon és helyen jelennek meg, sok esetben az építészettanítás meglévő oktatási rendszerekbe történő könnyebb integrációja elérése érdekében.

1. Az építészeti tudás alapjának, a térnek megismerését szolgáló tanulási folyamatok térbeli érzékelési és alkotási feladatokon keresztül valósíthatók meg. Az építés, mint az építészet és a térbeli tanulás "Learning By Doing" formája definíciójából eredően a térbeli környezet tanítását hordozza.

2. A térbeli tanulás, mint aktív tevékenység a legtöbb tanulási folyamat alapját képezi. A térbeli tudás és környezeti kogníció fejlesztése úgy alakítja az agy barázdáltságát, hogy az pozitív hatással van mind a logika, mind a memória fejlődésére, ezért a térbeli tanulási folyamatok alapvető fontosságúak a későbbi tanulási folyamatok előkészítéseként. A térbeli érzékelés és értelmezés a hippocampusban történik, amely agyterület az információk rövidtávúból hosszútávú memóriává alakításáért is felelős. A hippocampus az ember egész élete során fejlődik, ezért a térbeli tanulási gyakorlatok minden korosztály számára hasznos, fejlesztő jelleggel bírnak.

3. Az építészet megtapasztalása jelentős időt vesz igénybe és aktív részvételt követel a folyamat szereplőitől. Környezetünket alapvetően azonnali impulzusként érzékeljük, de a minket körülvevő közeg folyamatos rekonstrukciója és rétegeinek vizsgálata érzékelhető időt vesz igénybe és mind tudattalan, mind tudatos aktivitást feltételez a szemlélő/cselekvő részéről.

4. A 'Belső 3D' észlelése, amely során a vizsgáló személy önmagát a környező térbe integrálva érzékeli különbözik a 'Külső 3D' észlelésétől, amely során a vizsgáló személy egy külső nézőpontba helyezkedve a térbeli vizsgálat tárgyát kívülről szemléli. A valós, 1:1-es léptékű térbeli érzékelési és építési feladatok, amelyek során a vizsgálatot körülveszi az általa megfigyelt és/vagy alkotott tér, a 'Belső 3D' megélésén keresztül intenzív tanulási eseményként működnek, megtapasztalhatóvá téve a tanulás, mint a nem-tudásból tudásba váltás alapélményét, amely a kortárs oktatási stratégiákban jellemzően nem kap megfelelően hangsúlyos szerepet.

5. A térfilozófia és médiumfilozófia vizsgálati rendszerei eddig kiaknázatlan megfigyelési és értelmezési lehetőségeket biztosítanak a térbeli tanulási folyamatok kutatásához. A környező világ alapvető törvényszerűségeinek az ember és az őt körülvevő közeg vizsgálatán keresztül történő megismerésére tett kísérletek a filozófiában: mind klasszikus filozófiai szövegek (pl.: Platón: Timaiosz vagy Martin Heidegger: A műalkotás eredete), mind a fenomenológia fejlődése (Maurice Merleau-Ponty), mind a szándékosság (Intensionality; Edmund Husserl) és az esemény (Event; Slavoj Žižek) jelenségének filozófiai vizsgálata megtermékenyítő mintákkal és párhuzamokkal szolgál a térbeli tanulási folyamatok vizsgálatához és megértéséhez.

6. A térbeli környezet megismerésének folyamata adekvát és effektív eszköz a magának a tanulási folyamatnak és a tudás-megszerzés élményének megtapasztalására, mert a mindennapos tárgyi és térbeli környezet megszokottsága és a benne rejlő extrém lehetőségek felfedezése olyan kontrasztot alkot, amely könnyen előhívja a tanulásban bekövetkező Aha-effektust és így élményszerűen megélhetővé teszi a tanulás eseményét, előhívva egy olyan élményt, amely a multitasking alapon működő új generációk számára egyre ritkább tapasztalat. A térbeli tanulás különböző szinteken fejleszt: fiziológiai szinten a hippokampusz stimulálásával, pszichológiai szinten a helytanulási képességek fejlesztésével az útvonaltanulással szemben és motivációs szinten a feladatok során a tanulás, mint élmény megtapasztalásának előidézésével.

7. Gyerekek és egyetemi építész hallgatók közös részvétele a térbeli tanulási feladatokban több szempontból is jelentős eredményeket hordoz. A gyerekekben meglévő nyitottság és kíváncsiság és a hallgatók építészeti tudásának konfrontációja a meglévő formális tudás és a kreativitás kombinált használatát eredményezi, kiegészítve a jelenleg működő iskolai és egyetemi oktatási stratégiákat.

8. A térbeli tanulás és az építészeti oktatás során szükséges építészek jelenléte. A térbeli tanulási folyamatok a környezet megismerését és megértését célozzák az építészet médiumán, a téren keresztül, amely a művészetektől és tudományoktól sok esetben különböző, egyedi tulajdonságokkal bír. Az épített környezeti nevelés valamely szintjén - vagy közvetlenül a gyerekek oktatásában vagy a tanárok és facilitátorok képzésében - elengedhetetlen építészek aktív részvétele, mert az ő számukra ismertek és ismerősek a tér tulajdonságai és a benne rejlő lehetőségek.